Försändelse med misstänkt farligt ämne, Handläggning - Rutin - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Försändelse med misstänkt farligt ämne, Handläggning	**Dokumentkategori:** Rutin	**Omfattning:** Hälso- och sjukvård
Dokumentägare: Smittskyddsläkaren	**Dokumentansvarig:** Administratör, smittskydd	**Beslutsinstans:** Smittskydd
Diarienummer: Ej tillämpligt		**Datum för översyn:** Se giltigt t o m

Ordförklaring

ACIB	Ambulanschef i beredskap
AI	Avancerad indikering
CBRNE	Kemiska, Biologiska, Radionukleära och Explosiva ämnen
FOHM	Folkhälsomyndigheten
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
TiB	Tjänsteman i beredskap
KMiB	Klinisk mikrobiolog i beredskap
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
NFC	Nationellt Forensiskt centrum
RLC	Regional ledningscentral
SKL	Statens kriminaltekniska laboratorium (övergick till NFC 1 januari 2015)
SÄPO	Säkerhetspolisen
UD	Utrikesdepartementet

Innehåll

1. Syfte och omfattning 2
2. Innehåll 3
2.1. Hantering av hot i postförsändelse 3
2.1.1. Första åtgärd vid misstänkt postförsändelse 3
2.1.2. Om brevet öppnats och innehåller pulver/misstänkt farligt ämne 3
2.2. Polisen på platsen 4
2.3. Smittskyddsläkaren 4
2.4. Folkhälsomyndigheten 5
2.5. Handläggning av provsvar 5
2.6. Infektionsenheten 6
2.7. Räddningstjänsten 6
2.8. Sjukvården 7
2.9. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen 7
2.10. Telefonlista 7
3. Kommunikation och implementering 8
4. Medverkande och granskare 8
5. Referenser 8

1. Syfte och omfattning

Detta handlingsprogram är avsett för samtliga myndigheter och andra verksamheter som kan utsättas för hot i postförsändelse.
När misstanke finns om farligt ämne i en försändelse samverkar myndigheter och andra verksamheter enligt ett särskilt handlingsprogram.

2. Innehåll

2.1. Hantering av hot i postförsändelse

Bedömning av eventuellt hot
Svenska myndigheter eller andra verksamheter överlåter till polisen att göra riskbedömningen. Smittskyddsläkaren bedömer om risk för allmänfarlig sjukdom föreligger.

- Polisen bedömer om allvarligt hot föreligger
- Polisen och smittskyddsläkaren beslutar tillsammans om pulvret ska skickas till Folkhälsomyndigheten (FOHM) för specifik mikrobiologisk analys.
- Övriga analyser som del i en brottsutredning beslutas av polisen.
- Polisen och smittskyddsläkaren är skyldiga att göra en bedömning och anmälan till FOHM´s TiB om hotet kan utgöra ett gränsöverskridande hot mot människors hälsa enligt IHR och Hälsohotsakten (2006:1570 och 2007:156)

2.1.1. Första åtgärd vid misstänkt postförsändelse

Genomförs av personer på arbetsplatsen/i lokalen

- Kontakta polisen
- Öppna inte brevet, invänta polisen

2.1.2. Om brevet öppnats och innehåller pulver/misstänkt farligt ämne

Gäller de som exponerats i samma rum

- Täck brevet/pulvret med ett papper eller dylikt.
- Ta av kläder som kommit i kontakt med pulvret, lägg i en hög på golvet.
- Lämna rummet omgående och gå till närmaste toalett/duschrum, tvätta händer, ansikte, underarmar och andra exponerade kroppsdelar med tvål och vatten. Om möjligt duscha.
- Spärra av rummet där brevet öppnats tills besked om negativt provsvar säkrats.
- Utrym om möjligt rummen utmed vägen till toalett/duschrum och stäng eventuellt dörrar tills negativt provsvar säkrats.
- Meddela närmaste chef och/eller säkerhetschef så att inga fler går in i rummet.
- Meddela närmaste chef och/eller säkerhetschef att ventilationen ska stängas av. För Region Gävleborg gäller att tjänsteman i beredskap (TiB) kontaktas 026 - 12 28 00.
- Stanna om möjligt på toalett/duschrum till polisen kommer (som regel inom en halv till en timme).
- Om toalett eller duschrum saknas, invänta polisen i ett annat närliggande rum (eller balkong alt. utomhus om vädret tillåter).

- Upprätta en lista över personer som utsatts för smittrisk/blivit exponerade. Länk till lista.
- Följ polisens instruktioner (exponerad personal bör kunna åka hem efter sanering).

2.2. Polisen på platsen

Polis kallas till platsen för bedömning av situationen och vidtar därefter nödvändiga åtgärder utifrån given situation.

2.3. Smittskyddsläkaren

- I smittskyddsläkarens uppdrag, i enlighet med smittskyddslagen (SFS 2004:168) ingår att vidta åtgärder som syftar till att skydda individ(er) för misstänkt allmänfarlig sjukdom.
- Inhämtar listan över exponerade personer från polisen samt ser till att namn, personnummer och telefonnummer finns på alla exponerade personer.
- Informerar vid behov exponerade personer och annan berörd personal.
- Beslut om personsanering av exponerade personer tas i samråd med räddningstjänsten. Om allvarligt hot enligt polisens bedömning (något mellanläge finns inte) ska exponerade personer saneras så snart som möjligt.
- Kontakta räddningstjänsten för livräddande personsanering, för sanering av exponerade personer och insatspersonal (eventuell sanering beslutas av smittskyddsläkaren). Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs dock som regel ingen ytterligare sanering.
- Om beslut om fullständig personsanering tas ska Region Gävleborg alltid kontaktas. Fullständig personsanering utförs av sjukvårdspersonal. (Se sjukvården, nedan).
- Om smittskyddsläkaren eller polisen beslutat att pulvret (misstänkt material) ska sändas till Folkhälsomyndigheten för antraxanalys etablerar smittskyddsläkaren kontakt med TiB på Folkhälsomyndigheten samt ombesörjer transporten till Folkhälsomyndigheten.
- Smittskyddsläkaren etablerar alltid kontakt med TiB på Folkhälsomyndigheten telefon 010 - 205 24 00 - tonval 1, kan nås dygnet runt.
- För alla frågor som rör provanalysen kontaktas KMiB Enheten för högpatogena bakterier vid Folkhälsomyndigheten. KMiB nås via Folkhälsomyndighetens beredskapstelefon 010 - 205 24 00 - tonval 2.
- Om positivt antraxsvar, informeras i samverkan med TiB i Region Gävleborg, räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal och eventuellt andra aktörer.
- Etablera kontakt med bakjouren på infektionsenheten, Gävle sjukhus om positivt antraxsvar eller mycket stark misstanke.

- Vid positivt antraxsvar beslutas om att antibiotikaprofylax (ciprofloxacin) ska ges till exponerade personer inom 24 timmar efter exposition (effektueras via infektionsenheten).
- Vid positivt svar översänds (faxas) listan över exponerade personer till bakjour på infektionsenheten, Gävle sjukhus.
- Uppmana infektionsenhetens personal att ha skyddsutrustning (viss risk) om exponerad person inte sanerats.
- Om positivt svar, kontakta kommunens miljö- och hälsoskydd, som fattar beslut om sanering av lokaler.
- Om negativt provsvar städas rummet enligt fastighetsägarens gängse rutiner.
- Om antraxanalysen utfaller positivt samråder smittskyddsläkaren med polis och Folkhälsomyndigheten inför information till press och allmänhet. Lokalt är det en fördel att smittskyddsläkaren har kontakt med media.

2.4. Folkhälsomyndigheten

- Folkhälsomyndigheten har 24 timmars beredskap (2 timmars inställelsetid) för beredskapsdiagnostik i säkerhetslaboratorierna.
- Folkhälsomyndighetens TiB agerar kontaktperson vid extern kommunikation.
- Vid positivt antraxsvar ansvarar Folkhälsomyndigheten för informationen till smittskyddsläkaren och polisen samt till SoS, MSB och socialdepartementet (regeringen). Polisen ansvarar för att kontakta SÄPO och UD om främmande makt är involverad. Inför information till press och allmänhet samråder smittskyddsläkaren med polisen och Folkhälsomyndigheten. Polisen informerar press och allmänhet vid brottsutredning. Lokalt är det bra att smittskyddsläkaren har kontakt med media.
- Eventuellt ytterligare analyser beställs via polisen efter samråd med smittskyddsläkaren.
- Provet utsvaras enlit egna rutiner.
- Folkhälsomyndighetens TiB nås via 010-205 2400 - tonval 1
- Klinisk mikrobiolog i beredskap (KMiB) nås via 010-205 2400 - tonval 2

2.5. Handläggning av provsvar

Information vid provresultat av avancerad indikering (AI) alt. kemisk analys:
När resultatet på den avancerade indikeringen/kemiska analysen föreligger samråder vakthavande befäl och smittskyddsläkare om fortsatt handläggning. För att inte fördröja analyser som Folkhälsomyndigheten utför, kan smittskyddsläkaren besluta om att prov skickas till Folkhälsomyndigheten innan svar på AI föreligger. Analysen på Folkhälsomyndigheten startas först då svar på AI finns tillgängligt.

Information vid negativt provresultat av mikrobiologisk analys:
Folkhälsomyndighetens KMiB ger telefonsvar till smittskyddsläkaren och till vakthavande befäl på regional ledningscentral (RLC) eller den polismyndighet som finns angiven på remissen. Skriftligt svar skickas till smittskyddsenheten och till RLC eller den polisinstans som finns specificerad på remissen.

Information vid positivt provresultat av mikrobiologisk analys:
Folkhälsomyndighetens KMiB ger telefonsvar till smittskyddsläkaren och till RLC eller den polismyndighet som finns angiven på remissen.
Vidare informerar KMiB sin egen TiB.
Folkhälsomyndighetens TiB informerar TiB vid MSB, Socialdepartementet och Socialstyrelsen samt informerar om att förundersökningssekretess gäller utifrån polisens begäran. Skriftligt svar skickas till smittskyddsenheten och till RLC eller den polisinstans som finns specificerad på remissen.

2.6. Infektionsenheten

- Inhämtar lista över exponerade personer från smittskyddsläkaren.
- Om positiv antraxprov ska infektionsenheten se till att exponerade personer får antibiotikaprofylax inom 24 timmar efter exposition. Rekommenderad profylax är f.n. ciprofloxacin 500 mg x 2 i 60 dagar (alternativt doxycyklin 100 mg x 2 eller amoxicillin 500 mg x 3 om stammen är känslig). Kontakta infektionsbakjouren och vid behov barnenhetens bakjour.
- Se till att infektionsenhetens personal har skyddsutrustning (viss risk) om exponerad person ej sanerats.
- Vid ytterligare behov av profylax kontaktas jourapoteket Scheele telefon 0771- 450 450. Apoteket har öppet dygnet runt.

2.7. Räddningstjänsten

- Avancerad indikeringsenhet (AI), MSB, kan göra direktanalys av prover enligt särskilt PM. MSB har placerat apparatur för avancerad indikering hos räddningstjänsten i Farsta, Stockholms län. De har kompetens att utföra analysen. Kan vid behov rekvireras via länsstyrelsensTiB.
- Polisen och smittskyddsläkaren samråder och ansvarar för eventuell vidare transport av prov till Folkhälsomyndigheten för antraxanalys och ev. ytterligare laboratorium. (se ovan under polisen/bombtekniker).
- Sanerar exponerade personer efter samråd med smittskyddsläkaren.
- *Livräddande personsanering* utförs av räddningstjänsten varefter sjukvården ansvarar för den *fullständiga personsaneringen*. Fasta saneringsenheter finns på Gävle sjukhus och Hudiksvalls sjukhus.

2.8. Sjukvården

- TiB i Region Gävleborg kontaktar smittskyddsläkare samt ambulanschef i beredskap (ACIB).
- Fasta saneringsenheter finns på Gävle sjukhus akutmottagning och Hudiksvalls sjukhus.
- Personlig skyddsutrustning finns inom ambulansorganisationen och i sjukvårdsgruppernas utrustning samt på akutmottagningarna. Informera vad larmet gäller.
- Smittskyddsläkaren fattar beslut om sanering av drabbade ska genomföras.
- Sjukvården ansvarar för den fullständiga personsaneringen efter det att räddningstjänsten genomfört livräddande personsanering.

2.9. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

- Kan om positivt prov, besluta om sanering av lokaler om detta inte görs på frivillig väg.
- Kontaktas via kommunens miljöchef

2.10. Telefonlista

Polisen (vakthavande befäl)	Nås via SOS Alarm 112
Smittskyddsläkare Gävleborg	026 -15 40 00 eller via TiB Region Gävleborg 026 -12 28 00
TiB Region Gävleborg	026 -12 28 00
TiB Länsstyrelsen Gävleborg	Nås via SOS Alarm 112 eller via TiB Region Gävleborg 026 -12 28 00
TiB MSB (Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap)	054 - 150 150
TiB Folkhälsomyndigheten (dygnet runt)	010 - 205 24 00 - tonval 1
KMiB (Klinisk mikrobiolog i beredskap)	010 - 205 24 00 - tonval 2
Jourapoteket Scheele (dygnet runt)	0771- 450 450
Ambulanschef i beredskap – ACIB	Nås via SOS Alarm 112 eller via TiB i Region Gävleborg 026 -12 28 00

3. Kommunikation och implementering

Dokumentet publiceras på smittskyddets webbsida.
Smittskyddsläkaren och chefen för säkerhets- och beredskapsavdelningen i Region Gävleborg ansvarar för att denna beskrivning är känd för berörda aktörer.

4. Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget av smittskyddsläkaren, granskat av chefen för säkerhets- och beredskapsavdelningen samt infektionsläkare.

5. Referenser

Dokumentnamn	Plats
Lag (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa	Riksdagen.se
Förordning (2007:156) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa	Riksdagen.se
Krisberedskap	Folkhälsomyndigheten.se
Krisberedskap	Socialstyrelsen.se
Krisinformation	Krisinformation.se
Epidemiberedskap	Regiongavleborg.se/smittskydd

Välj bakterie eller gift ni vill ha information om på respektive webbsida, exempelvis vid misstanke om mjältbrand sök efter antrax/anthrax.